

„L-am văzut cum își curăța pomii din livadă, începu Ștefan cu un zâmbet misterios. Stam pe prisă și-l observam. Atunci l-am înțeles. M-am convins că munca lui e de o altă calitate decât muncile noastre. Eram pregătit, de altfel, pentru asta, continuă Ștefan după o scurtă pauză, pentru că ceva din beatitudinea asta o cunoscusem și eu, când pictam. Numai că, în cazul meu, nu era vorba de o muncă responsabilă, cu un obiect precis, ca în cazul lui. El își curăța pomii de omizi. Îl observam și-l simțeam cum era prezent în fiecare gest. În fața pomului nu era distrat, nu se gândea la nimic altceva. Dar ghiceam că pomul acela i se revela în totalitatea lui. Nu era un simplu obiect, unul dintre o mie la fel cu el, așa cum ni se arată nouă, majorității oamenilor. Lui, pomul acela, pe care-l curăța, îi revela, în acel moment, Universul întreg. Îl vedea în totalitatea lui: cu rădăcinile, cu ramurile, cu frunzele și paraziții lui ...”

(Mircea Eliade, **Noaptea de Sânziene**)

1. Ce poți deduce despre autorul textului și despre situația de comunicare?

* Cui se adresează textul?

* Ce tip de text este acesta?

* Care este atitudinea lui Ștefan față de activitatea la care asistă (curățarea pomilor)?

2. Care este opinia ta despre atenția acordată gesturilor pe care le implică o anumită activitate? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Propunere de rezolvare:

1. **Autorul** textului este Mircea Eliade, iar fragmentul citat aparține unui roman, **Noaptea de Sânziene**. Astfel, **situația de comunicare este una fictivă, creată de autor**.

* **Textul se adresează** atât unui **receptor / lector / destinatar nespecializat – cititorii obișnuiți** -, cât și unui **receptor / lector / destinatar specializat** – un alt scriitor, un profesor de limba și literatura română, un critic literar, un student la Facultatea de Litere.

* Acest **text** este de **tip fictional**, este un **text literar**, face parte dintr-un **fragment de roman** și aparține **stilului beletristic**. Textul prezintă într-o **manieră subiectivă** o anumită realitate. Așadar, fragmentul reprezintă un monolog al unui personaj, Ștefan, despre o activitate la care asistase - curățarea pomilor. **Naratorul – personaj** se implică afectiv în scena textului prin **focalizare internă, viziunea „împreună cu”**. **Mărcile subiectivității** se remarcă prin prezența **persoanei I singular și plural la pronume**: „M-”, „eu”, **adjectivul pronominal posesiv de persoana I** „meu”; la **verbe**: „am văzut”, „stam”, „eram pregătit”, „observam” etc. Trăsăturile **stilului beletristic** observate în text sunt: **gradul mare de expresivitate** („ceva din beatitudinea asta o cunoscusem și eu”, „simțeam”, „ghiceam”) **transmiterea ideilor și sentimentelor prin apelul la sensibilitatea și imaginația cititorului** („M-am convins că munca lui e de o altă calitate decât muncile noastre”), **limbaj bogat, variat, polisemantic** („pomul acela i se revela în totalitatea lui”), **valorificarea mijloacelor expresive ale limbii** („Lui, pomul acela, pe care-l curăța, îi revela, în acel moment, Universul întreg. Îl vedea în totalitatea lui: cu rădăcinile, cu ramurile, cu frunzele și paraziții lui ...” – hiperbolă)¹

* **Atitudinea** lui Ștefan față de activitatea la care asistă **este una de respect și admirație**. El îl admiră pe cel care curăță pomii din livadă pentru că face acest lucru cu pasiune și dedicație: „Îl observam și-l simțeam cum era prezent în fiecare gest. În fața pomului nu era distrat, nu se gândea la nimic altceva. Dar ghiceam că pomul acela i se revela în totalitatea lui. Nu era un simplu obiect, unul dintr-o mie la fel cu el, așa cum ni se arată nouă, majorității oamenilor.”² Pentru acela care îngrijește livada, pomii capătă aproape o dimensiune sacră. Se remarcă, de asemenea, atitudinea panteistă a celui care îngrijește livada. [...] Credința panteistă se referă la faptul că Dumnezeu nu este exterior Universului, ci este prezent în tot Universul înconjurător, divinitatea identificându-se cu întreaga natură. Îngrijitorului livezii, pomul îi relevă Universul întreg.

2. **În opinia mea**, (**Eu consider că... După părerea mea ..., În viziunea mea..., Eu cred că ...** etc.) orice activitate trebuie executată cu grijă, cu pasiune și dedicație.

Fie că este artist, muncitor sau îngrijitorul unei livezi, omul trebuie, **în primul rând**, să-și execute munca într-o manieră atentă și delicată, pentru a fi mulțumit mai târziu de rezultatele obținute.

Pe de altă parte, graba, lipsa de atenție, lipsa pasiunii sfârșesc prin a compromite rezultatele muncii unei persoane.

În concluzie, gesturile care însoțesc orice activitate trebuie să fie pline de solicitudine.³

¹ Nu uita să introduci trăsăturile tipului de text identificat, precum și ale stilului în care se încadrează textul (doar pe cele deduse din text); nu uita să oferi citate!

² Nu uita să folosești citate la acest punct.

³ Nu uita să alcătuiești răspunsul la exercițiul 2 sub formă de text argumentativ. Vezi cum se alcătuiește un astfel de tip de text!

„Cum e mai bine să fie lucrurile pe care le folosim: mari sau multe? Sau și mari și multe și scumpe, dacă se poate. Și viu colorate? Nu vi se întâmplă să vă uitați în jur în ultima vreme și să simțiți o atmosferă de bazar părăsit? Când umblați prin magazine, prin supermarketuri nu vă lovește o revelație că sunt prea multe lucruri pe rafturi, fie inutil de multe în cărucior? [...] De la portbagaj la dulapul de haine și apoi la toate troacele sau accesoriile cu care se umplu până la sufocare casele de obicei, e un pas mental ușor de făcut. Nu cumva am mușcat cu pasiune și am rămas cu fălcile încleștate, ca un pitbull, în bunătățile cărora nu mai vrem să le dăm drumul, pe care vrem să le avem și să le păstrăm fără niciun fel de măsură sau rațiune?”

(Răzvan Exarhu, „Viața e o magazie” în **Evenimentul zilei**, 20.07.2009)

1. Ce poți deduce despre autorul textului și despre situația de comunicare?

* Cine este?

* Ce tip de text este acesta?

* Cui se adresează?

* Unde ar fi putut apărea textul?

* Care este opinia autorului despre lucrurile pe care le cumpără și le adună oamenii?

* De ce crezi că textul cuprinde o serie de întrebări?

2. Care este opinia ta despre importanța cumpărăturilor în ziua de astăzi? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Propunere de rezolvare:

1. **Autorul** textului, Răzvan Exarhu, este gazetar și scriitor, iar **situația de comunicare este una reală**. Astfel, gazetarul publică articolul „Viața e o magazie” în ziarul **Evenimentul Zilei** ca urmare a consumismului exagerat din România perioadei actuale.

* **Textul** este de **tip nonfictional**, este un **articol de ziar** și aparține **stilului publicistic**. Trăsăturile textului publicistic observate în acest articol sunt: **conține o tematică de actualitate, orientată către spațiul public, care să intereseze un număr cât mai mare de cititori** („Cum e mai bine să fie lucrurile pe care le folosim: mari sau multe? Sau și mari și multe și scumpe, dacă se poate”); **stilul textului este alert, colocvial, urmărind obținerea unui impact intelectual și emoțional** („Nu vi se întâmplă să vă uitați în jur în ultima vreme și să simțiți o atmosferă de bazar părăsit? Când umblați prin magazine, prin supermarketuri nu vă lovește o revelație că sunt prea multe lucruri pe rafturi, fie inutil de multe în cărucior?”); **caracter demonstrativ (textul susține o idee centrală, sprijinită cu argumente)**: („De la portbagaj la dulapul de haine și apoi la toate troacele sau accesoriile cu care se umplu până la sufocare casele de obicei, e un pas mental ușor de făcut”) Trăsăturile **stilului publicistic** observate în text sunt: **comunicare cu funcție de informație, în scris prin presă, publicații** (articolul a apărut în cotidianul **Evenimentul Zilei**), **contopește elemente intelectuale și afective** (« Când umblați prin magazine, prin supermarketuri nu vă lovește o revelație că sunt prea multe lucruri pe rafturi, fie inutil de multe în cărucior?”), **reflectă normele limbii literare, valorifică toate sectoarele vocabularului**: termeni științifici, neologici, regionali, populari, **folosește cuvinte cu sensuri figurate** (« Nu cumva am mușcat cu pasiune și am rămas cu fălcile încleștate, ca un pitbull, în bunătățile cărora nu mai vrem să le dăm drumul, pe care vrem să le avem și să le păstrăm fără niciun fel de măsură sau rațiune?”- comparație metaforică)

. Se adresează atât unui **receptor / lector / destinatar nespecializat – oamenilor obișnuiți** -, cât și unui **receptor / lector / destinatar specializat** – un socioilog.

* **Textul ar fi putut apărea** în orice **cotidian, pe un blog al autorului sau într-o revistă de opinie precum „Dilema Veche”**, dar și în **mass-media audio – vizuală (radio, TV)**.

* **Autorul consideră că** oamenii cumpără prea multe lucruri, fără a avea neapărat nevoie de acestea. De asemenea, oamenii cumpără diverse lucruri oarecum în virtutea inerției și într-o manieră irațională: „Nu cumva am mușcat cu pasiune și am rămas cu fălcile încleștate, ca un pitbull, în bunătățile cărora nu mai vrem să le dăm drumul, pe care vrem să le avem și să le păstrăm fără niciun fel de măsură sau rațiune?”

* Textul cuprinde o serie de întrebări retorice: „Nu vi se întâmplă să vă uitați în jur în ultima vreme și să simțiți o atmosferă de bazar părăsit? Când umblați prin magazine, prin supermarketuri nu vă lovește o revelație că sunt prea multe lucruri pe rafturi, fie inutil de multe în cărucior?” al căror răspuns este implicit (se deduce din sensul întrebării). Întrebările retorice au rolul de a atrage atenția cititorului asupra problemei pe care o ridică textul: consumismul exagerat și irațional al omului modern.

2. **În opinia mea**, pentru majoritatea oamenilor, cumpărăturile sunt foarte importante în ziua de astăzi.

Mai întâi, se observă cum în fiecare seară, la fiecare sfârșit de săptămână, supermarketurile devin un furnicar de oameni, care își umplu cărucioarele până la refuz, în mod irațional, cu lucruri utile sau inutile.

Pe de altă parte, reclamele agresive la diverse produse reprezintă un factor important care îi determină pe oameni să cumpere în exces, fără a avea neapărat nevoie de lucrurile pe care la achiziționează.

În concluzie, în cazul românilor, consumismul exagerat este cauzat cel mai probabil și de faptul că, în perioada comunistă, ei au fost privați de produse elementare, iar acum încearcă să recupereze ceea ce le-a lipsit în acea epocă, făcând cumpărături în exces.